

БІЛЬЦАН

Анастасія Олександрівна

УДК 369.04

АНАЛІЗ ВИТРАТНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ВІДДІЛЕННЯ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ З ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

ANALYSIS OF THE EXPENDITURE'S OF THE BUDGET CHERNIVTSI REGIONAL FUND OF SOCIAL INSURANCE AGAINST TEMPORARY LOSS OF EFFICIENCY

викладач ФЕК
Буковинського державного
фінансово-економічного
університету

Розглянуті тенденції формування та динаміка використання фінансових ресурсів, зокрема їх витратної частини в розрізі основних статей видатків, бюджету Чернівецького обласного відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Рассмотрены тенденции формирования и динамика использования финансовых ресурсов, в том числе их расходной части в разрезе основных статей расходов, бюджета Черновицкого областного отделения Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности.

This article is devoted to the trends and dynamics of the use of financial resources, including their components, of the budget Chernivtsi Regional fund of social insurance against temporary loss of efficiency.

Ключові слова: фінансові ресурси, Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, витратна частина.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, Фонд социального страхования по временной потере трудоспособности, расходная часть.

Key words: financial resources, fund of social insurance against temporary loss of efficiency, expenditures.

ВСТУП

Функціонування Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності (ФССЗТВП) в Україні відбувається під впливом економічних, соціальних та політичних чинників, які здійснюють вплив на реформування системи соціального страхування в аспекті ефективного функціонування ФССЗТВП та зростання рівня матеріальної захищеності застрахованих осіб. Соціально-економічний розвиток держави у динамічно мінливих умовах повинен враховувати зміни рівня й якості життя населення та відповідати новим поглядам держави. Саме держава повинна не тільки декларативно забезпечувати право на соціальний захист кожного громадянина країни, але й на практиці прослідкувати принципи соціальної справедливості, субсидіарності, рівності та захищеності з урахуванням деякого дисонансу, що обумовлений аксіоматичністю положень щодо несумісності ринкового механізму та впливу держави у всі сфери соціального захисту. Низькі темпи зростання заробітної плати є негативним фактором впливу на рівень надходжень до ФССЗТВП, оскільки з 2011 року єдиний соціальний внесок застрахованих осіб є основним джерелом надходжень дохідної частини бюджету, що позначається на фінансовому становищі Фонду, а при настанні страхового випадку – на рівні матеріального забезпечення застрахованих осіб та наданні соціальних послуг [2].

Теоретичні та практичні аспекти функціонування системи соціального захисту та його складових частин досліджувалися такими вченими: Е.М. Лібановою, С.І. Юрієм, М.П. Шавариною, Д.В. Карамішевим,

Н.В. Шаманською, Ю.С. Конопліною, Н.М. Внуковою, Б.Б. Надточієм та ін.

МЕТА РОБОТИ полягає в здійсненні аналізу особливостей формування та використання фінансових ресурсів ФССЗТВП, зокрема видаткової частини, на прикладі Чернівецького обласного відділення.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правова база ФССЗТВП.

При проведенні дослідження використано методи математичного, структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення отриманих результатів.

РЕЗУЛЬТАТИ

Відповідно до Інструкції “Про порядок складання та виконання бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності”, затвердженої постановою Правління Фонду від 18.04.2003 року №10, визначено структуру бюджету Фонду, що складається із дохідної та видаткової частини [4]. Витратна частина бюджету Чернівецького обласного відділення ФССЗТВП за період 2008-2012 років наведена у табл. 1.

Фактичні витрати Фонду у 2008 році склали 80892 тис. грн., що становлять 105,2 % до доходів. В подальшому витратна частина бюджету має тенденцію до зростання і у 2009 році складає 86108 тис. грн. (113,2 % до доходів), що на 12784 тис. грн. більше ніж за 2008 рік. У 2010 році

Витратна частина бюджету Чернівецького обласного відділення ФССЗТВП за період 2008-2012 років
(складено автором за даними [1, 3, 5-7])

№ п/п	Назва статті	2008 (тис. грн.) (%)	2009 (тис. грн.) (%)	2010 (тис. грн.) (%)	2011 (тис. грн.) (%)	2012 (тис. грн.) (%)
1.	Витрати:					
1.1.	На виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності	29494 (36,46)	32254 (37,46)	34748 (38,18)	31412 (40,29)	35604 (36,04)
1.2.	На виплату допомоги по вагітності та пологах	20347 (25,15)	24237 (28,15)	25504 (28,03)	25817 (33,11)	31561 (31,95)
1.3.	На виплату допомоги на поховання	463 (0,57)	375 (0,43)	308 (0,34)	266 (0,34)	461 (0,47)
1.4.	Резерв страхових коштів	-	-	-	-	-
1.5.	Разом допомоги з урахуванням резерву	50304 (62,18)	56866 (66,04)	60560 (66,55)	57495 (73,74)	67626 (68,45)
1.6.	На виплату допомоги, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи	152 (0,19)	167 (0,19)	228 (0,25)	234 (0,3)	308 (0,31)
1.7.	По статті «Оздоровчі заходи»	21643 (26,75)	21299 (24,74)	22414 (24,63)	11847 (15,19)	21277 (21,54)
1.7.1.	Путівки на санаторно-курортне лікування	13019 (16,09)	14008 (16,27)	14575 (16,02)	6323 (8,11)	15486 (15,67)
1.7.2.	Часткове фінансування санаторіїв-профілакторіїв	-	-	-	-	-
1.7.3.	Часткове фінансування оздоровлення дітей в дитячих оздоровчих закладах	4905 (6,06)	4204 (4,88)	4612 (5,07)	3970 (5,09)	4135 (4,19)
1.7.4.	Позашкільне обслуговування дітей	1413 (1,75)	1387 (1,61)	1501 (1,65)	1554 (1,99)	1656 (1,67)
1.7.5.	Часткове фінансування дитячо-юнацьких спорт. шкіл	2306 (2,85)	1700 (1,97)	1726 (1,89)	0	0
1.8.	На організаційно-управлінські заходи	8681 (10,73)	7544 (8,76)	7713 (8,47)	8364 (10,73)	9421 (9,54)
1.9.	По виконанню обов'язків страховика	77 (0,09)	232 (0,27)	35 (0,04)	29 (0,04)	158 (0,16)
1.10.	Інші витрати	35 (0,04)	-	51 (0,05)	-	-
	Всього витрат:	80892 (100)	86108 (100)	91001 (100)	77969 (100)	98790 (100)

дана стаття бюджету досягає 91001 тис. грн. (104,9 % до доходів), що на 4893 тис. грн. більше ніж за 2009 рік; у 2011 році спостерігається тенденція до зменшення витратної частини бюджету – 77969 тис. грн. (2007,95 % до доходів), що на 13032 тис. грн. менше аналогічного показника за 2010 рік. У 2012 році витратна частина бюджету Фонду зростає до 98790 тис. грн. (2079,35 % до доходів), що на 20821 тис. грн. більше у порівнянні з попереднім роком. Темп росту фактичних витрат Фонду у 2009 році становив 106,45 %, 2010 року – 105,68 %, 2011 року – 85,68 % та 2012 року – 126,70 %.

В структурі видатків ФССЗТВП лівову частку займають виплати допомоги, що коливаються від 62,18 % до 73,74 % та мають тенденцію до зростання. У 2008 році на виплату всіх видів допомоги використано 50304 тис. грн.,

що становить 62,19 % до витрат та 65,4 % до доходів. У 2009 році спостерігається тенденція до зростання фактичних витрат на виплату всіх видів допомоги на 6562 тис. грн. та становить 56866 тис. грн. (66 % до витрат та 74,7 % до доходів). У 2010 році даний показник досягає 60560 тис. грн., що складає 66,5 % до витрат та 69,8 % до доходів та на 3694 тис. грн. більше в порівнянні з попереднім роком. У 2011 році мають тенденцію до зменшення та склали 57495 тис. грн. (73,7 % до витрат), а 2012 року навпаки зростають на 10131 тис. грн. та становлять 67626 тис. грн. (68,45% до витрат). Таким чином темп росту всієї допомоги з урахуванням резерву у 2009 році складає 113,04 %, 2010 року – 106,5 %, 2011 року – 94,94 % та 2012 року – 117,62 %.

Серед виплат допомоги більша частка припадає на виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності, так у

2008 році на дану статтю витрачено 29494 тис. грн. (58,63% від усієї допомоги) або 36,46 % до витрат. У 2009 році, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, спостерігається збільшення витрат по даній статті на 2760 тис. грн. та становить 32254 тис. грн. (56,72 %) або 37,46 % до витрат. Аналогічна ситуація із збільшенням витрат по даній статті спостерігається і в 2010 році – на 2494 тис. грн. більше в порівнянні з попереднім роком та становить 34748 тис. грн. (54,63 %) або 38,18 % до витрат. Основною причиною збільшення витрат по цій статті став ріст розміру середньоденної допомоги у порівнянні з відповідним періодом минулого року з 71,31 грн. до 79,87 грн., як наслідок росту середньоденної заробітної плати з 66,84 грн. до 77,77 грн. У 2011 році виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності зменшуються до 31412 тис. грн. (54,63 %) або 40,29 % до витрат. У 2012 році зростають до 35604 тис. грн. (52,65 %) або 36,04 % до витрат, що на 4192 тис. грн. більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року при скороченні числа оплачених днів тимчасової непрацездатності. Темп росту становив: у 2009 році складає 109,36 %, 2010 року – 107,73 %, 2011 року – 90,40 % та 2012 року – 113,34 %.

Серед виплат допомоги дещо менша частка припадає на виплату допомоги по вагітності та пологах, так у 2008 році на дану статтю витрачено 20347 тис. грн. (40,45 % від усієї допомоги) або 25,15 % до витрат. У 2009 році, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, спостерігається збільшення витрат по даній статті на 3890 тис. грн., у порівнянні з аналогічним періодом минулого року та становить 24237 тис. грн. (42,62 %) або 28,15% до витрат. Аналогічна ситуація із збільшенням витрат по даній статті спостерігається в 2010 та 2011 роках. Так, в 2010 році – на 1267 тис. грн. більше в порівнянні з попереднім роком та становить 25504 тис. грн. (42,11%) або 28,03 % до витрат. У 2010 році значно зменшився середній розмір денної допомоги і досягнув лише 74,8 % від показника відповідного періоду минулого року. У 2011 році – на 313 тис. грн. більше в порівнянні з попереднім роком та становить 25817 тис. грн. (44,90 %) або 33,11 % до витрат. У 2012 році спостерігаємо значне збільшення виплат (на 5744 тис. грн. порівняно з попереднім роком) та становить 31561 тис. грн. (46,67 %) або 31,95 % до витрат. Темп росту виплат допомоги по вагітності та пологах у 2009 році складає 119,12 %, 2010 року – 105,23 %, 2011 року – 101,23 % та 2012 року – 122,25 %.

Серед виплат допомоги найменша частка припадає на виплату допомоги на поховання, так у 2008 році на дану статтю витрачено 463 тис. грн. (0,92% від усієї допомоги) або 0,57 % до витрат. У наступні роки має місце тенденція до зменшення сум виплат за даним видом допомоги. У 2009 році витрачено 375 тис. грн. (0,66%) або 0,43 % до витрат, 2010 року – 308 тис. грн. (0,51%) або 0,34 % до витрат, 2011 року – 266 тис. грн. (0,46%) або 0,34 % до витрат. У 2012 році сума витрат зростає до 461 тис. грн. (0,68%) або 0,47% до витрат. Темп росту становить: 2009 року – 80,99 %, 2010 року – 82,13%, 2011 року – 86,36 % та 2012 року – 173,31%.

Виплата допомоги громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи протягом 2008-2012 років коливається в межах 152-308 тис. грн. та становить 0,19-0,31 % до витрат.

Видатки по статті «Оздоровчі заходи» в період 2008-2010 років коливаються від 24,63 % до 36,75 % та зниженні в 2011 році до 15,19 %. В 2008 році на дану статтю витрачено 21643 тис. грн. або 26,75 % до витрат, 2009 року – 21299 тис. грн. (24,74 %), 2010 року – 22414 тис. грн. (24,63%), 2011 року – 11847 (15,19%) та 2012 року – 21277 тис. грн. (21,54 %). Таким чином, темп росту виплати допомоги по статті «Оздоровчі заходи» у 2009 році склав 98,41 %, 2010 року – 105,23 %, 2011 року – 52,86 % та 2012 року – 179,60 %.

В структурі витрат по статті «Оздоровчі заходи» лівова частка припадає на путівки на санаторно-курортне лікування, так у 2008 році на дану статтю витрачено 13019 тис. грн. (60,15 % від усіх «Оздоровчих заходів») або 16,09% до витрат. У 2009 році спостерігається збільшення витрат по даній статті на 989 тис. грн. та становить 13019 тис. грн. (65,77 %) або 16,09 % до витрат. Аналогічна ситуація із збільшенням витрат по даній статті спостерігається і в 2010 році – на 567 тис. грн. і становить 14575 тис. грн. (65,02 %) або 16,02 % до витрат. У 2011 році – значне зменшення (-20898 тис. грн.), в порівнянні з попереднім роком – до 6323 тис. грн. (53,37 %) або 8,11 % до витрат. У 2012 році «відновлено» фінансування, в порівнянні з попереднім роком, видатків по даній статті до 15486 тис. грн. (72,78%) або 15,67 % до витрат. Страхувальникам видано 2849 путівок до санаторно-курортних закладів. Темп росту виплати на путівки на санаторно-курортне лікування у 2009 році склав 107,59 %, 2010 року – 104,04 %, 2011 року – 43,38 % та 2012 року – 244,91 %.

На часткове фінансування оздоровлення дітей в дитячих оздоровчих закладах витрачається 4,19-6,06 % коштів витратної частини бюджету Фонду. Так, у 2008 році на дану статтю витрачено 4905 тис. грн. (22,66 % від усіх «Оздоровчих заходів»). У 2009 році намітилася тенденція до зменшення витрат на 701 тис. грн. та становила 4204 тис. грн. (19,74 %), а 2010 року витрати збільшено на 408 тис. грн. – 4612 тис. грн. (20,58 %). У 2011 році – зменшення фінансування даної статті на 942 тис. грн., що становило 3970 тис. грн. (33,51 %). У 2012 році – 4135 тис. грн. (4,19% до витрат), що на 165 тис. грн. перевищує показник минулого року. Темп росту часткового фінансування оздоровлення дітей в дитячих оздоровчих закладах: 2009 року – 85,71 %, 2010 року – 109,70 %, 2011 року – 86,08 % та 2012 року – 104,15 %.

В структурі витрат по статті «Оздоровчі заходи» на позашкільне обслуговування дітей припадає від 1,61 % до 1,99 % витратної частини бюджету, так у 2008 році на дану статтю витрачено 1413 тис. грн. (6,53 % від усіх «Оздоровчих заходів») або 1,75 %. У 2009 році, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, спостерігається зменшення витрат по даній статті на 26 тис. грн. та становить 1387 тис. грн. (6,51 %) або 1,61 % до витрат. У 2010 та 2011 роках видатки на позашкільне обслуговування дітей

з року в рік збільшується – до 1501 тис. грн. (6,7 %) або 1,65 % до витрат та 1554 тис. грн. (13,12 %) або 1,99 % до витрат відповідно. У 2012 році витрачено 1656 тис. грн. (1,67 %). Темп росту витрат по статті «Оздоровчі заходи» на позашкільне обслуговування дітей: 2009 року – 98,16%, 2010 року – 108,22 %, 2011 року – 103,16 % та 2012 року – 106,56 %.

Часткове фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл здійснювалося у 2008-2010 роках у межах 1,89-2,85 % витратної частини бюджету. Витрати по статті бюджету «організаційно-управлінські заходи» за досліджуваний період становить 8,47 – 10,73 %, а темп росту: у 2009 році – 86,90 %, 2010 року – 102,24 %, 2011 року 108,44 % та 2012 року – 112,64 %. На витрати по виконанню обов'язків страховика витрачалося 0,04-0,27 % витратної частини бюджету.

ВИСНОВКИ

Основними причинами, що впливають на формування допомоги по тимчасовій непрацездатності, є обґрунтованість видачі, продовження листків непрацездатності, якість лікувально-діагностичного процесу; вони знаходяться в прямо пропорційній залежності від оплати днів по лікарняним листкам. Витрати по виконанню обов'язків страховика та інші витрати незначні в структурі витратної частини бюджету Фонду.

Література:

1. Більцан І.В. Аналіз виконання бюджету Чернівецького обласного відділення за 2012 рік / І.В. Більцан [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.fse.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article?art_id=592166&cat_id=54782.

2. Високі зарплати гарантуватимуть високі пенсії // Соціальний захист. – 2004. – № 7. – С. 6-7.

3. Єримей А.Є. Аналіз виконання бюджету Чернівецького обласного відділення за 2011 рік / А.Є. Єримей [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.fse.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article?art_id=521523&cat_id=54782.

4. Інструкція про порядок складання та виконання бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності // Збірник нормативно-правових актів та інформаційних матеріалів з питань планування та виконання бюджету Фонду. – Київ, 2009. – С. 9-18.

5. Янчик Н.А. Аналіз виконання бюджету за 2008 рік / Н.А. Янчик [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.fse.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article?art_id=181013&cat_id=54782.

6. Янчик Н.А. Аналіз виконання бюджету за 2009 рік / Н.А. Янчик [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.fse.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article?art_id=319945&cat_id=54782.

7. Янчик Н.А. Основні показники бюджету Чернівецького обласного відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності за 2010 рік / Н.А. Янчик [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.fse.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article?art_id=410545&cat_id=54782.

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Щодо порядку та особливостей сплати екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти

Роз'яснення надається відповідно до Узагальнюючої податкової консультації, затвердженої Наказом Державної податкової служби України від 21.12.2012 № 1179.

Відповідно до п. 240.1.2 Податкового кодексу платниками екологічного податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів (включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників), під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються, зокрема, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти.

Відповідно до п. 242.1.2 ПК об'єктом та базою оподаткування є обсяги та види забруднюючих речовин, які скидаються безпосередньо у водні об'єкти. Ставки екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти визначено статтею 245 ПК.

Відповідно до Водного кодексу водний об'єкт – природний або створений штучно елемент довкілля, в якому зосереджуються води (море, річка, озеро, водосховище,

ставок, канал, водоносний горизонт) (стаття 1 Водного кодексу).

Вода стічна – це вода, що утворилася в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності (крім шахтної, кар'єрної і дренажної води), а також відведена з забудованої території, на якій вона утворилася внаслідок атмосферних опадів.

Статтею 49 Водного кодексу визначено, що спеціальне водокористування здійснюється на підставі дозволу, у якому встановлено ліміт скидання забруднюючих речовин. Порядок погодження та видачі таких дозволів затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 321. Отже, платники екологічного податку, які здійснюють скиди у водні об'єкти забруднюючих речовин, що виникають за результатами господарської діяльності, повинні отримати дозвіл на спеціальне водокористування.

Таким чином, у разі скидів відходів до системи зборів стічних вод підприємств, внаслідок чого утворюються забруднюючі речовини (водні суміші, водні розчини тощо), які у подальшому скидаються безпосередньо у створені такими підприємствами штучні водні об'єкти, при обчисленні екологічного податку слід застосовувати ставки, визначені статтею 245 Податкового кодексу.